

QUÈ SÓN LES VACUNES I PER A QUÈ SERVEIXEN

1. Què són les vacunes?

Una vacuna és un preparat biològic que quan s'administra a una persona sana estimula la resposta del seu sistema immunitari fabricant unes substàncies que s'anomenen **ANTICOSSOS**. Aquests anticossos tenen **MEMÒRIA**, de manera que si en alguna ocasió cal fer front a l'agent infeccios real aquests anticossos actuen amb molta rapidesa i efectivitat, neutralitzant-lo abans que provoqui la infecció.

Aquest fet evita que la persona afectada desenvolupi la malaltia (**PROTECCIÓ INDIVIDUAL**) i al mateix temps impedeix que la pugui contagiar a altres persones (**PROTECCIÓ SOCIAL** o **IMMUNITAT DE GRUP** o **EFFECTE RAMAT**).

El resultat de vacunar la població és el control de moltes malalties infeccioses que abans havien estat molt freqüents.

Malgrat tot, els virus i els bacteris que provoquen aquestes malalties encara existeixen, i poden arribar a les persones no protegides per les vacunes. Són malalties que poden ser greus i fins i tot arribar a causar la mort, especialment dels nens.

2. Per què són tan importants les vacunes?

Les vacunes constitueixen un dels avenços més importants de la història de la medicina i salven 2,5 milions de vides cada any. Recordeu que no actuen només com a mecanisme de protecció individual sinó també de protecció social, atès que eviten que les persones vacunades actuïn de transmissores de la malaltia. Hi ha persones que per motius de salut no es poden vacunar i que són més vulnerables a contraure formes greus d'aquestes malalties. Si tothom està al dia del calendari de vacunes, els no vacunats queden protegits i la malaltia no circula. Això que s'anomena immunitat de ramat és un escut molt resistent contra les malalties referides.

3. És obligatòria la vacunació?

A Catalunya no és obligatòria. La vacunació és un acte de tria individual. Tenint en compte l'explicat més amunt, s'ha de decidir pensant en el bé propi, però també en el conjunt de

la societat, és un acte solidari.

La majoria de pares d'avui dia no han experimentat les conseqüències devastadores que les malalties prevenibles tenen en altres regions del món. Aquesta pot ser una més de les raons per les quals alguns pares decideixen no vacunar els seus fills. A Catalunya gairebé un de cada 100 nens no està vacunat de res. Si tots féssim el mateix, aquestes malalties començarien a escampar-se ràpidament i viuríem sovint casos com el de la diftèria mortal d'Olot, que va sacsejar la societat i a tot el col·lectiu mèdic el 2015.

4. De què estan fetes les vacunes?

Les vacunes clàssiques contenen agents infecciosos morts, o debilitats, o bé variants no virulentes d'aquests agents que **ESTIMULEN EL SISTEMA IMMUNITARI SENSE PROVOCAR MALALTIA**.

N'hi ha de més modernes que contenen únicament una part de l'agent infecciós, com per exemple una proteïna obtinguda per enginyeria genètica, la qual és suficient per a estimular el sistema immunitari.

I també hi ha vacunes, com ara la de la grip o la del pneumococ, en què es barregen diversos agents per a garantir un espectre més ampli de protecció sobre les diferents varietats d'un mateix gèrm.

5. A partir de quina edat es poden posar les vacunes?

La majoria de pautes vacunals s'inicien a partir dels 2 mesos de vida, quan es considera que el sistema immunitari és prou madur per a generar una resposta a les vacunes administrades. En cas de necessitat es poden administrar a partir de les 6 setmanes de vida, i en el cas de la vacuna de l'hepatitis B, pot ser necessari administrar la primera dosi en el moment de néixer.

La prematuritat no és una contraindicació per rebre les vacunes, al contrari, cal que les rebin d'acord amb la seva edat cronològica.

Es desaconsella postposar el moment d'iniciar la vacunació, ja que aquesta actitud fa que els infants siguin més vulnerables a patir infeccions greus de les que podrien estar protegits.

6. Quan estan contraindicades les vacunes?

El pediatra o la infermera pediàtrica pot postposar l'administració d'una vacuna en cas de malaltia en fase aguda, però un procés infecciós lleu o estar prenent un antibiòtic no contraindica la vacunació.

Sí que estan contraindicades en cas d'una reacció al·lèrgica important a qualsevol dels components de la vacuna contraindica la seva administració i en pacients amb immunodeficiència no poden rebre vacunes amb agents atenuats (per exemple de virus vius debilitats)

7. Per què calen tantes dosis de la mateixa vacuna?

En alguns casos, perquè la resposta sigui prou ràpida i específica calen DOSIS DE RECORD.

Hi ha algunes vacunes que confereixen protecció de per vida, en canvi n'hi ha d'altres que només ens protegeixen durant un temps determinat i cal posar noves dosis, com les vacunes de la tos ferina i del tètanus.

Sortosament moltes vacunes es poden associar en una sola punxada, com per exemple l'hexavalent (Infanrix hexa®) que inclou diftèria, tètanus, tos ferina, hepatitis B, poliomièlitis i haemophilus influenzae, o com la triple vírica (Priorix® o MMRvaxpro®) que inclou xarampió, rubeola i parotiditis. L'administració simultània de diverses vacunes no comporta cap efecte secundari sobre el sistema immunitari dels infants. El principal avantatge d'administrar simultàniament diverses vacunes és reduir el nombre de visites mèdiques i facilitar que els infants compleixin el calendari de vacunació recomanat.

8. Què passa si ens saltem o ens oblidem de posar alguna dosi?

És molt important que els nens rebin totes les dosis de les vacunes recomanades segons el calendari. Si s'endarrereix alguna dosi no cal començar l'esquema vacunal de nou ja que totes les dosis administrades compten encara que hagi passat més temps de l'aconsellat.

9. Efectes secundaris de les vacunes

Abans de ser comercialitzades, les vacunes han de passar molts tests de seguretat, i molt rigorosos.

No obstant, com qualsevol medicament, poden presentar efectes secundaris, però la immensa majoria remeten ràpidament sense necessitat d'intervenció mèdica.

Es tracta de:

- ✓ dolor i inflor en el lloc de la punció (1 de cada 1000 casos),
- ✓ febre (1 de cada 1000 casos),

- ✓ pèrdua momentània de la consciència (1 de cada 100.000 casos),
- ✓ al·lèrgia (1 de cada 1.000.000 de casos),
- ✓ desenvolupament de la malaltia en cas que el sistema immunitari estigui debilitat i la vacuna sigui d'agents atenuats (1 de cada 2.500.000 casos).

S'ha acusat les vacunes de causar la síndrome de Guillain-Barré, que és un quadre de paràlisi progressiva, sense que hi hagi cap dada científica que ho avaluï, i un informe aparegut a Anglaterra l'any 1998 vinculava la vacuna de la triple vírica amb l'autisme, informe que actualment està desacreditat.

10. Quines vacunes posem a Catalunya?

Hi ha un comitè a l'Asociación Española de Pediatría (AEP) que cada any es reuneix per a elaborar la millor estratègia de vacunació en funció de l'aparició de noves vacunes, dels moviments migratoris, dels canvis demogràfics i dels efectes que aquestes vacunes provoquen a la població. I a partir d'aquí cada comunitat autònoma elabora el seu propi calendari vacunal, d'aquí els canvis de calendari que periòdicament s'anuncien (l'últim canvi que hem viscut ha estat el juliol de 2016).

A Catalunya totes les vacunes anomenades SISTEMÀTIQUES, que vol dir les que es consideren que tots els nens d'una determinada edat haurien de rebre per a tenir una determinada malaltia controlada, són finançades pel Sistema Nacional de Salut.

Una excepció és la vacuna contra el meningococ B, que es va comercialitzar l'octubre del 2015, que malgrat que el Comitè de Vacunes de l'AEP considera sistemàtica encara no està finançada pel en la nostra comunitat.

I hi ha una sèrie de vacunes, anomenades NO SISTEMÀTIQUES, que no s'inclouen al calendari de vacunacions perquè només estan indicades per a determinades persones o sectors de població i en situacions especials, com per exemple la vacuna de la grip o la del pneumococ 23-valent.

Podeu consultar el calendari i la informació de cada vacuna al nostre blog.